

prave in eseji. Prihodnje leto bodo verjetno izšli moji prevodi izbranih pesmi Poljaka Galczyńskiego, še letos pa bi rad oddal svoje izbrane prevode Francoza Aragona. Potem pa?

Da ne bi pozabil: pred (že skoraj »davnim«, tj. izgubljenim časom) sem želel napisati knjigo o nekem znamenitem Slovincu. Zbral sem skoraj za cel kilogram raznih dokumentov in drugih papirjev ter vse to v priporočenem pismu poslal neki komisiji v Beli grad. Toda kakor da bi trkal na vrata, za katerimi so v foteljih sedeli gluhonemi... Okrog te komisije pa so še do nedavnega veselo (za devize!) rajali v kolu tudi nekakšni »naši«. Takšni namreč, pred kakršnimi me je moj frankfurtski predstojnik nekajkrat opozoril: delajte se pred njimi, kakor da ste gluhonemi – ali pa govorite z njimi samó po nemško!

Koliko bi stala pot v ZDA in v Kanado, pa dvomesečno bivanje pri slovenskih družinah ter vožnje z vlaki in z avtobusi, bi znal izračunati vsak osnovnošolec, ki je matematično malo bolj brihten. Brez tega potovanja in ogleda nekaterih krajev ter arhivov knjige ne bi mogel napisati. Ampak to se mi zdi že odpisano.

Toda: »Priprava slovenskega športnika za *kakršen koli rezultat* (podčrtal L. K.) na olimpijskih igrah stane najmanj 250 tisoč dolarjev«. (Radio Slovenija, 24. februarja 1991).

Zato se včasih na tihem sprašujem: kaj želimo postati Slovenci? Narod kulturnih ljudi – ali narod boksarjev (pretepačev)? Mogoče še narod v supermercedesih drvečih, dolarje goltajočih menedžerčkov, podjetnikov na vseh mogočih področjih, ki želijo kot kača žabo v hipu pogoltniti bližnjega, potem pa se v bliskovitem šviganju odplaziti dalje na lov?

Vse to sodobno drvenje se mi zdi podobno plohi, ki se je usula na dolgo suho zemljo. V kratkotrajni plohi pa rast samó uvene in je potem še huje. Potreben bi bil umirjen, počasen dežek, da bi vzbrstela izsušena zemlja. Tako mi šepeče moja neračunalniška – in prav zato za današnji čas zarukana semiška pamet.

Ciril Zlobec

Ljubljana, 30. septembra 1991

Prijatelji

Lojze
Krakar

METULJ

O ptič, ki mavric prah se s kril ti stresa,
me boš nekoč tja ónstran odgovoril?
Telo in duh sta lažja od peresa,
odkar sem z Njim se tiho pogovoril.

Povedal mi je: ti prešel si dvojno
krvavo pot in let sem dal ti obilo.
Res, marsikaj bilo ni prostovoljno,
a kar je zemeljsko, bo v grobu zgnilo.

Metulj, ti mlajši boš, ko te prinese
vihar tja gor, zato do tja prispeva.
Tajfun najhujši duše ne odnese,
doklèr ni tam. Si že pripravljen? Grevla!

Vse, kar zapuščam, hrani tale cula.
Mir mrtvim – živim: ne bodíte gadi,
a vnuku: šefu ne postani mula!
Moj testament je kratek: daj, ne kradi.

LIPOV LIST Premišljaš: padem? Smo zariti v rove
tu pod tem kamenjem kot kje v puščavi?
In sanjaš: dan odpihne žrtve nove
na ukaz, ki noč rodi ga v vetra glavi.

Vem: samodržci nama niso dragi.
Vkup s tvojo materjo sva se učila
nekoč iz nekih čudnih knjig o zmagi
modrosti, pa sva od šefa cvek dobila.

Šef-modroslovec je preveč prebiral,
kar spiše akademik v kabinetu,
zato je tale mali svet skrahiral
že tvoji mami in mojemu očetu.

Rjaviš? Jaz tudi. Čudna burja piha.
Pripraviva se. Jok tu ne pomaga.
Karkoli bo, naj bo ločitev tiha.
Zavzdihniva molčé: še ena zmaga!

ČRV Spet sva se srečala na stari poti.
Praded tvoj bil je dober moj prijatelj.
Srečavala sva se takole sproti.
Jaz nič sem – on življenjskih šol ravnatelj.

Pa ti? Pojdiva spet v osnovno šolo.
Ti zdelal boš z odličnim, jaz bom padel.
Kdo večne romarje, za božjo voljo,
naj bi na svetu romati odvadil?

Me ti odvadiš? Dam ti za dva deci.
Kreniva v Semič. V krčmi sred zabave
ob mizah spijo poklapani dedci,
vsi zmedeni od vina, vojn in sprave.

Se spraviva še midva? Moja mama,
moj oče, ves prarod, vrstniki, tete,
so spravili se tam. Se tudi nama
na romanju obrusijo kdaj pete?

ROBIDOVJE Lè trnje si, a včasih tudi zdravje,
tvoj sad je otroku revnemu slaščica,
dekletu s prvim fantom mehko zglavje,
na njem brezglavo skrvavi devica.

Potem se zdi, kot da na tebi piše:
kraljevski dvorec, klinika rojevanj,
mogoče še: bogata kmečka hiša,
ki brez otrok bila bi hram samevanj.

Bos stopam vate – kakor v davnem času
je katehumen pod oboke svete,
da bi ob trombah angelov in glasu
meniha slišal: zdaj si božje dete.

Se res je ponovilo rojstvo moje
še enkrat v tebi, trnjevo kraljestvo,
se res izteka to življenje iz svoje
osame v še nesluteno občestvo?

ČRIČEK Spet si zagodel skozi naš vinograd
in zdi se, da bom kmalu spet naprtil
si težko brento, trdo kakor pograd –
in z njo po ilu ril, ravnal ga s krti.

Goslač-vrstnik, kot meni ti v jeseni
iz grla neka struna glásno vzklikne:
počakajte, saj niso še ledeni
oblaki nad goró! Takrat skovikne

pa neka sova: pridejo, ne brenkaj
vkup s čričkom nekaj, kar brez smisla zdi se,
na zvon srca v veselje si zaklenkaj,
prej ko še tisto zadnje pripeti se!

Kolega čriček, greva na kozarec?
Saj se brez njega bolj otožno vriska –
in od soseda slišim že udarec
po sodu, ki obroč in dušo stiska.

MIŠKA Pod streho zabrklaš, ko hočem spati.
In moram bdeti, nekaj odmoliti.
Za mir, ki vsem nam svet ne zna ga dati.
Vsak dan kak kaplar nas veli zbuditi.

Zbuditi tvoj in moj rod, ki si išče
vsakdanji kruh še v noči kje pod streho,
da našel tvoj koruze bi prgišče
in moj pred dnevom jutrišnjim uteho.

Pastí ti ne nastavim, saj sem sam v nji.
In bolj ko hočem ven, bolj vanjo rinem.
Ta žica bôde kot zobati kamni
meso, kost in srce (če zanj se primem).

Bila družica mojim si nožicam,
ko tekala okrog sva in v oči sem
ti gledal. Glej, saj so podobne pticam,
sem si dejal takrat. Lovil te nisem.

Semič, v začetku avgusta 1991

Asfaltišče rož

MINICE Tu v portu (brez slovarja: asfaltišču)
je polno rož jesenskih, ki želé,
da se po koncu žetve na strnišču
odprejo in se z vetrom oplodé.

Kako cvetó te rožice, te mini!
Kot ne bi nikdar videl steblic (nog)
na italijansko nasajenih klinih
njih čevaljcev. Kako boš, mož, ubog,

če stisneš jim denar v roké, a one
zbežé kot zajci tja, kjer strokovnjak
za laž bo dal papirnate jim bone
za preživetje! Noč je. V vseh je mrak.

MOJZES Mrak bil je, ko je Mojzes šel v puščavo
za ljudstvo molit. Najbrž bosonog.
A Jahve videl je pod njim planjavo,
kjer je med nagci rajal tuji bog.

Ta bog zakuril je pod mini krilca
obenem ogenj in ledeni jok.
Še iskra bi privabila morilca
na ples z mamili okovanih nog . . .

Zdaj, Mojzes, se gospodje ne postijo.
Asfalt prepóln je faraonskih mož.
Naj pride Jahve, naj se utopijo
vladarji z biči iz človeških kož!

PREDLOG Naj bo: jaz smrtnik sem, vi v bukvah večni.
Naj v zgodovinskih knjigah se gostí
roj moljev od vas: morda v njih boste srečni
vsi, ki se tukaj dobro vam godí.

Brezkončna večnost naj zravná grobove
vseh minic in gospodov, ki na čast
Boga nam tuje kažete bogove
iz slame – in še zraven svojo oblast.

Predlagam še, da bakla iz poplave
do potopljenih glav vas razsvetlí.
Vladar, nikoli ne obupaj: od slave
teh minic svetil boš, ko se stemní!

OGENJ IN ŽVEPLO Ognjenih rož nam daj, Gospod: iz ognja in žvepla!
 Naj Mojzes kačo nasadí na drog
 in da se z lastnim narodom bo stepla
 vsa vojska faraonovih oprog.

Drvite v mrak, v močvirja, v Rdeče morje
 vsi, ki zlató imate za oblast,
 da potemní se sinajsko obzorje
 vsem, ki vam prija mumijasta čast.

Gospodje mumije, skrbnó zaprite
 pred ognjem svoja trupla. Žalostí
 pa naj se, kdor v rokàh drži odkrite
 vse ase: od žvepla ožganih soljudi.

OBLAK Oblak temán visi nad ladjo: plove
 vkup z njo, deviško belo, bogve kam.
 Ko pa zaplove ladja med valove,
 bo z njo na guganju pohotno sam.

Takrat zgodí se: ladjica-devica
 krvava bo od bliskov in svečáv,
 da padla bo kot sestreljena ptica
 na otok, kjer jo čaka onegáv

prastarec, da jo pelje v zavetišče
 palm in grmičja, v peskovit večer.
 Tam čaka Afroditino svetišče
 z evnuhi, ki ji podarijo mir.

Portorož, v začetku oktobra 1991